

**VALORACIÓ DE LES AFECTACIONS DEL VIRUS SARS
CoV-2 EN ELS MUSEUS DE CATALUNYA.
PRIMERS RESULTATS**

Museus

20 30

VALORACIÓ DE LES AFECTACIONS DEL VIRUS SARS CoV-2 EN ELS MUSEUS DE CATALUNYA. PRIMERS RESULTATS

Índex

Presentació.....	2
Aspectes metodològics de l'exploració de dades.....	3
Estructura del formulari	4
Respostes del formulari	7
Respostes a les preguntes 4 a 8: Principals activitats afectades.....	7
Pregunta 4. De gestió de públics.....	7
Pregunta 5. De gestió de col·leccions.....	7
Pregunta 6. De serveis generals	8
Pregunta 7. Mesures preses per aquestes activitats afectades.....	8
Pregunta 8. Comentaris en relació a les principals activitats afectades	9
Respostes a les preguntes 9 a 12: Principals afectacions referents al personal.....	11
Pregunta 9. Del personal propi, mesures preses	11
Pregunta 10. Del personal propi, afectació a nivell laboral	11
Pregunta 11. Del personal extern, mesures preses	12
Pregunta 12. Del personal extern, afectació a nivell laboral	13
Respostes a les preguntes 13 a 16. Principals afectacions en referència als ingressos del museu.....	17
Preguntes 13 i 14. Dels ingressos propis.....	17
Preguntes 15 i 16. Dels ingressos externs	19
Respostes a les preguntes 17 a 21. Principals afectacions en referència a les despeses del museu.....	21
Pregunta 17. Grau d'afectació de la despesa sobre el personal propi	22
Pregunta 18. Grau d'afectació de la despesa sobre la contractació externa.....	22
Pregunta 19. Grau d'afectació de la despesa sobre les inversions	25
Preguntes 20 i 21. Grau d'afectació d'altres despeses	25
Respostes a les preguntes 23 a 24: Altres informacions	26
Pregunta 23. Primeres mesures de suport demanades a les administracions	26
Pregunta 24. Altres informacions o comentaris.....	29

VALORACIÓ DE LES AFECTACIONS DEL VIRUS SARS CoV-2 EN ELS MUSEUS DE CATALUNYA. PRIMERS RESULTATS

Presentació

El Servei de Museus i Protecció de Béns Mobles de la Direcció General del Patrimoni Cultural ha tramès un formulari en data 2 d'abril de 2020 per tal de conèixer l'afectació del coronavirus en el conjunt de museus de Catalunya.

El formulari s'ha fet en consens amb:

- Les quatre diputacions territorials: l'Oficina de Patrimoni Cultural (OPC) de la Diputació de Barcelona, la Diputació de Girona, l'Institut d'Estudis Ilerdencs de la Diputació de Lleida i la Diputació de Tarragona.
- L'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB) - Ajuntament de Barcelona.
- L'Agència Catalana del Patrimoni Cultural.
- L'Associació de Museòlegs de Catalunya.

L'enquesta s'ha tramès a 116 museus. Per la seva part, l'OPC també l'ha enviat a altres equipaments museístics de la demarcació de Barcelona que no formen part del Registre de Museus.

El total de respostes rebudes ha estat de 106: 99 museus i 11 equipaments patrimonials.

Aspectes metodològics de l'exploració de dades

El següent anàlisi es fa sobre les 99 respostes rebudes dels museus de Catalunya (85%).

A continuació, s'exposen algunes consideracions de l'exploració de dades:

- La majoria de preguntes es plantegen amb resposta múltiple per tal que els museus puguin destacar de cadascuna d'elles els aspectes que considerin més rellevants. Per tant, els gràfics del present informe fan referència al percentatge de museus que declaren tenir una afectació per a cadascun dels conceptes que hi apareixen en relació al total (100%) de respostes rebudes.
- En el cas de les preguntes amb resposta lliure (*8-Comentaris en relació a les activitats afectades, 10-Del personal propi, afectació a nivell laboral, 12-Del personal extern, afectació a nivell laboral, 22-Principals activitats desenvolupades en l'entorn digital i/o xarxes socials, 23-Quines primeres mesures de suport demanaries a les administracions?, i 24-Altres informacions o comentaris*), l'anàlisi s'ha fet tenint en compte el nombre de museus que han contestat cadascuna d'aquestes preguntes i no el total de respostes rebudes del formulari.
- Dos dels museus han tramés el formulari dues vegades. Com provenien de la mateixa persona, s'ha mantingut el darrer qüestionari, recollint però la informació qualitativa d'interès d'ambdues trameses.
- En el cas dels museus que gestionen varis equipaments (cas de Sitges, Martorell i Olot) i que han enviat un únic formulari conjunt per aquests centres, s'ha optat per repetir la mateixa informació en tots ells, ja que s'entén que les afectacions també són comunes.
- En el cas del MAC, hem rebut els qüestionaris per separat de la seu principal de Barcelona i de dues de les extensions, Empúries i Girona. En aquest cas, s'ha seguit el criteri del Registre de Museus, és a dir, unificar la informació en una sola institució.

Estructura del formulari

El formulari, disponible [en línia](#), consta dels següents apartats o blocs de preguntes:

- **Dades del museu**

- **Nom del museu**
Pregunta 1, de caràcter obligatori.
- **Persona de contacte**
Pregunta 2, de caràcter obligatori.
- **Correu electrònic de contacte**
Pregunta 3, de caràcter obligatori.

- **Principals activitats afectades**

- **De gestió de públics**
Pregunta 4, de resposta múltiple. *Opcions: Atenció al públic, Serveis educatius, Gestió d'exposicions, Comunicació / difusió, Altres serveis: biblioteca, arxiu, botiga..., Treball amb la comunitat, Altres (especifiqueu).*
- **De gestió de col·leccions**
Pregunta 5, de resposta múltiple. *Opcions: Conservació, Documentació, Restauració, Préstecs / dipòsits i assegurances, Recerca, Altres (especifiqueu).*
- **De serveis generals**
Pregunta 6, de resposta múltiple. *Opcions: Gestió de recursos humans, Gestió econòmico-administrativa, Serveis jurídics i contractació, manteniment i reparació d'instal·lacions, Neteja, Seguretat / vigilància, Serveis informàtics, Altres (especifiqueu).*
- **Mesures preses per aquestes activitats afectades**
Pregunta 7, de resposta múltiple. *Opcions: Reprogramació, Cancel·lació / anul·lació, Realització en entorn digital, Altres (especifiqueu).*
- **Comentaris en relació a les activitats afectades**
Pregunta 8, de resposta lliure.

- **Principals afectacions referents al personal**

- **Del personal propi, mesures preses**

- Pregunta 9, de resposta múltiple. *Opcions: Presencial, Serveis mínims presencials, vigilància, conservació preventiva, neteja..., Teletreball, Deures inexcusables de caràcter públic o privat, Sense activitat, Regulació temporal, Altres (especifiqueu).*

- **Del personal propi, afectació a nivell laboral**

- Pregunta 10, de resposta lliure.

- **Del personal extern, mesures preses**

- Pregunta 11, de resposta múltiple. *Opcions: Treball complet / parcial, Serveis mínims / parcials, Teletreball, Suspensió temporal de l'encàrrec o concessió, Rescissió de l'encàrrec o concessió, Altres (especifiqueu).*

- **Del personal extern, afectació a nivell laboral**

- Pregunta 12, de resposta lliure.

- **Principals afectacions en referència als ingressos del museu**

- **Dels ingressos propis**

- Pregunta 13, de resposta múltiple. *Opcions: Molt, Bastant, Poc, Gens, per a cadascun dels conceptes: Aportació del titular, Drets d'entrada 7 Taquillatge, Cobrament d'activitats i serveis, Vendes (botiga, publicacions...), Lloguer d'espais, Altres ingressos propis.*

- **Especifica "Altres ingressos propis", si s'escau**

- Pregunta 14, de resposta lliure.

- **Dels ingressos externs**

- Pregunta 15, de resposta múltiple. *Opcions: Molt, Bastant, Poc, Gens, per a cadascun dels conceptes: Subvencions, Mecenatge i patrocini, Suport cooperatiu i mancomunat, Altres ingressos externs.*

- **Especifica "Altres ingressos externs", si s'escau**

- Pregunta 16, de resposta lliure.

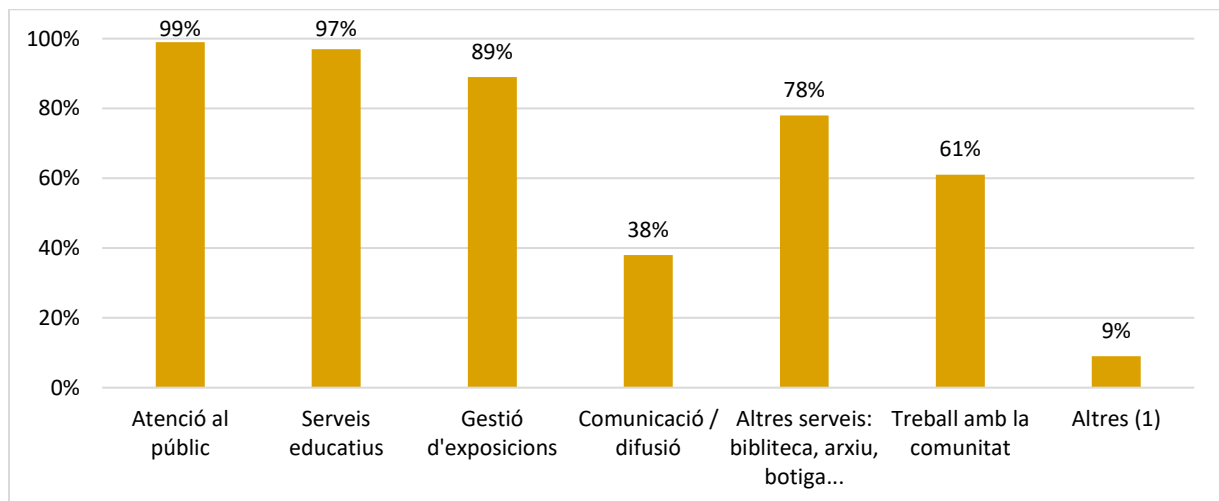
- **Principals afectacions en referència a les despeses del museu**
 - **De la despesa sobre el personal propi**
Pregunta 17, de resposta múltiple. *Opcions: Molt, Bastant, Poc, Gens.*
 - **De la contractació externa**
Pregunta 18, de resposta múltiple. *Opcions: Molt, Bastant, Poc, Gens, per a cadascun dels conceptes: Atenció al públic, Serveis educatius, Gestió d'exposicions, Comunicació / difusió, Altres serveis: biblioteca, arxiu, botiga..., Treball amb la comunitat, Conservació, Documentació, Restauració, Préstecs / dipòsits i assegurances, Recerca, Gestió de recursos humans, Gestió econòmico-administrativa, Serveis jurídics i contractació, manteniment i reparació d'instal·lacions, Neteja, Seguretat / vigilància, Serveis informàtics.*
 - **De les inversions**
Pregunta 19, de resposta múltiple. *Opcions: Molt, Bastant, Poc, Gens.*
 - **D'altres despeses**
Pregunta 20, de resposta múltiple. *Opcions: Molt, Bastant, Poc, Gens.*
 - **Especifica "Altres despeses", si s'escau**
Pregunta 21, de resposta lliure.
- **Altres informacions**
 - **Principals activitats desenvolupades en l'entorn digital**
Pregunta 22, de resposta lliure.
 - **Quines primeres mesures de suport demanaries a les administracions?**
Pregunta 23, de resposta lliure.
 - **Altres informacions o comentaris**
Pregunta 24, de resposta lliure.
 - **Data d'enviament del formulari**
Pregunta 25, selecció sobre calendari.

Respostes del formulari

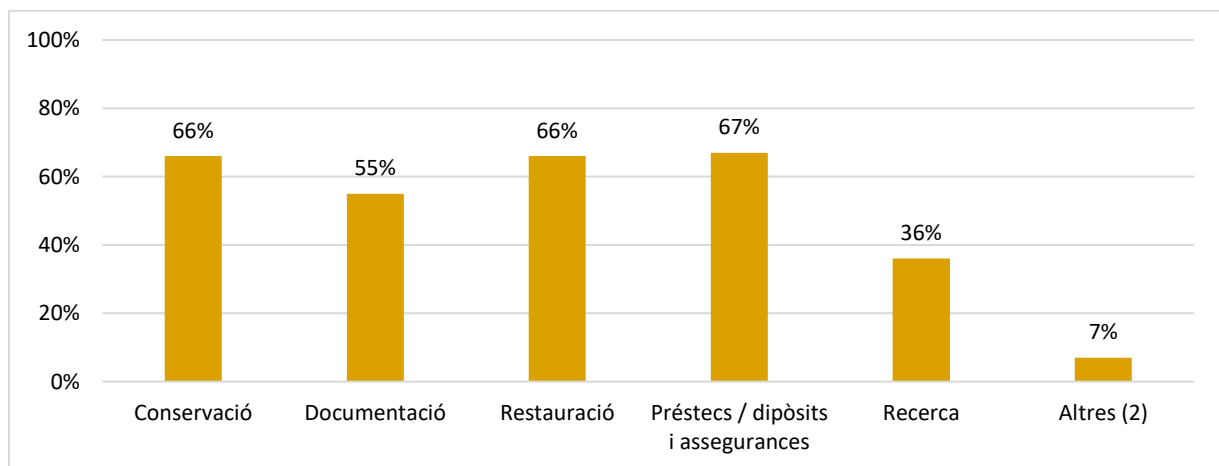
Respostes a les preguntes 4 a 8: Principals activitats afectades

Pregunta 4. De gestió de públics

Percentatge de museus que declaren tenir una afectació per a cadascun dels conceptes en relació al total (100%) de respostes rebudes¹.

Pregunta 5. De gestió de col·leccions

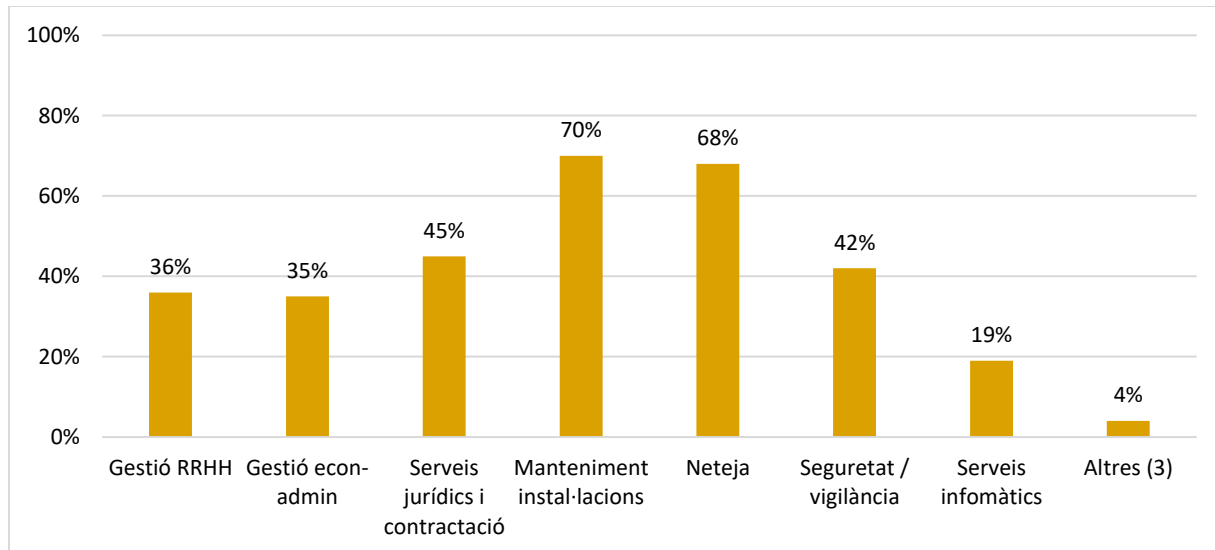
Percentatge de museus que declaren tenir una afectació per a cadascun dels conceptes en relació al total (100%) de respostes rebudes².

¹ Altres: Activitats i exposicions programades o en procés de producció, visites concertades, gestió de monuments, etc.

² Altres: Donacions en curs, excavacions i manteniment d'espais arqueològics, atenció a investigadors i/o alumnes en pràctiques, etc.

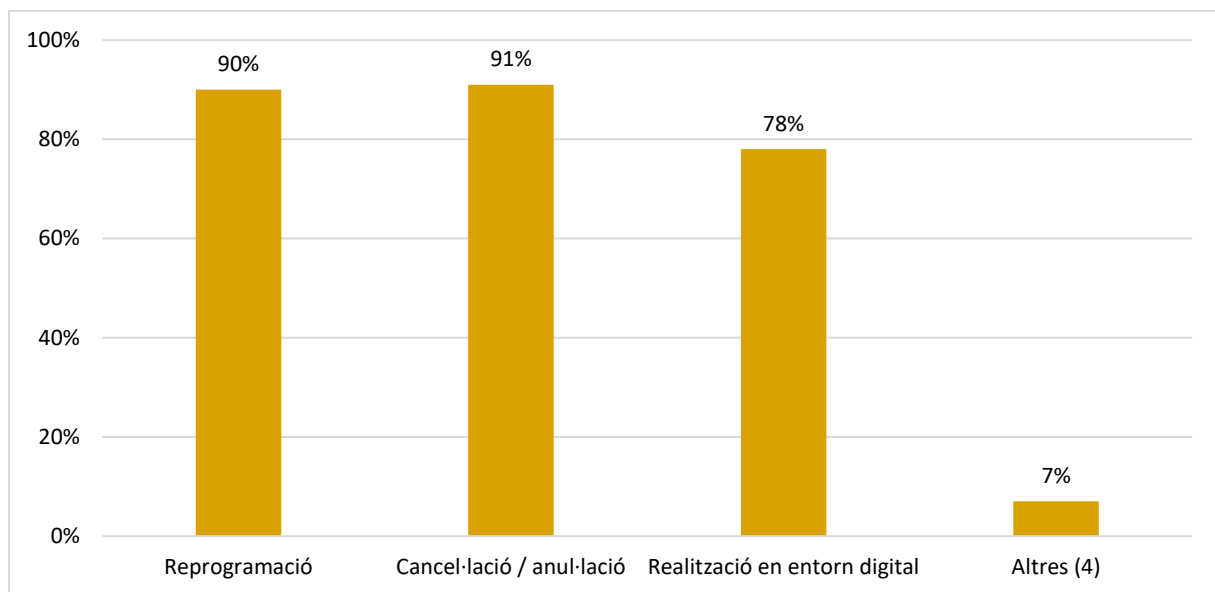

Pregunta 6. De serveis generals

Percentatge de museus que declaren tenir una afectació per a cadascun dels conceptes en relació al total (100%) de respostes rebudes³.

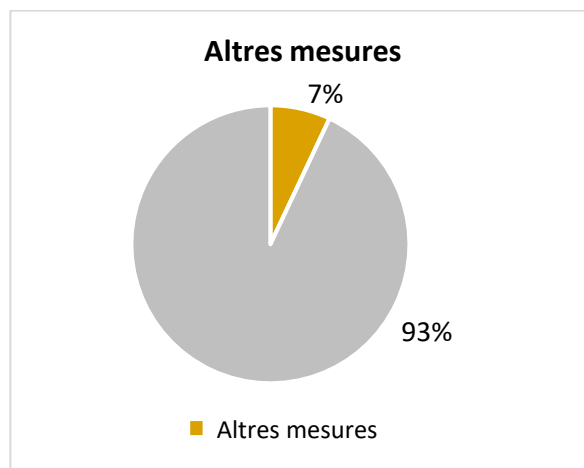
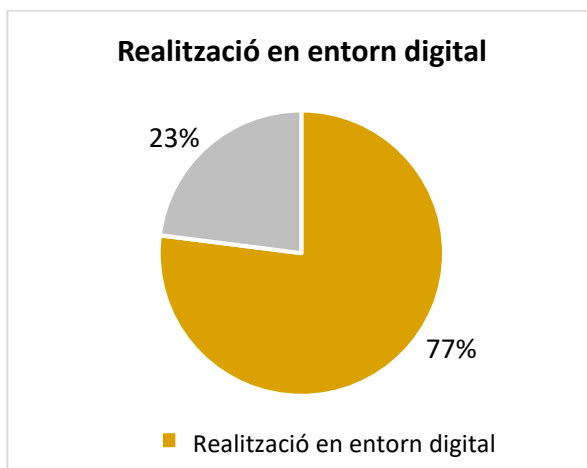
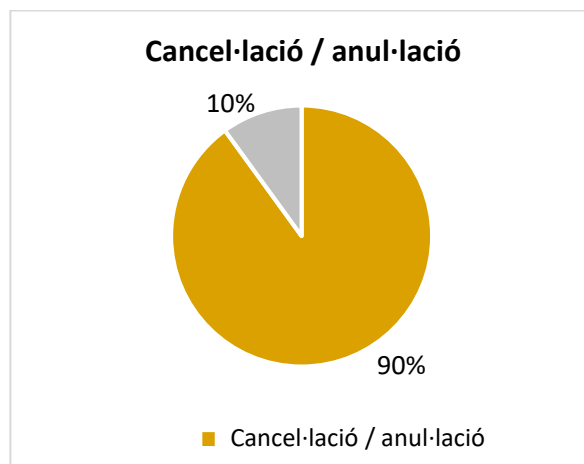
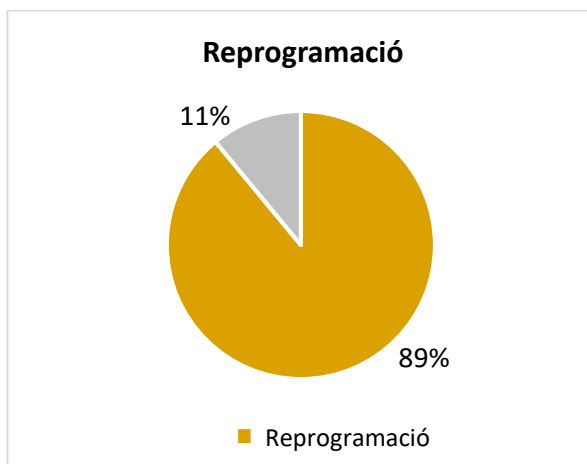
Pregunta 7. Mesures preses per aquestes activitats afectades

Percentatge de museus que declaren tenir una afectació per a cadascun dels conceptes en relació al total (100%) de respostes rebudes⁴.

³ Altres: Oficines de turisme o punts d'informació en l'àmbit presencial, serveis de jardineria, etc.

⁴ Altres: Reformulació de tasques de l'equip, recerca de programes alternatius per intentar donar sortida a externs (estudiants de màsters i doctorat) que habitualment donen suport a les tasques del museu, etc.

Pregunta 8. Comentaris en relació a les principals activitats afectades

De les 99 respostes que s'han rebut del formulari, 60 museus han afegit comentaris sobre les principals activitats afectades.

La majoria d'aquests museus centren la resposta en la gestió dels públics (atenció al públic, serveis educatius, gestió d'exposicions...), alguns esmenten la gestió de les col·leccions (conservació i documentació) i, en darrer lloc, comenten l'afectació sobre els serveis generals (manteniment, seguretat, neteja).

Pel què fa a la gestió de públics, la major part dels museus han cancel·lat o reprogramat les visites i les activitats tant del públic escolar com del públic en general, així com les exposicions temporals. En general, els museus destaquen l'afectació que aquesta crisi té sobre les empreses d'atenció al públic i de serveis educatius.

Concretament:

- 51 museus (85%) remarquen l'afectació per cancel·lació o reprogramació de les exposicions temporals amb diferents casuístiques (algunes ja inaugurades, altres pendents d'inauguració, però on ja havien arribat les peces, etc.), però tots els museus mostren una gran preocupació perquè representa una gran pèrdua en tots els sentits.
- 28 museus (47%) esmenten que han hagut de cancel·lar o reprogramar les visites i activitats del públic general amb gran preocupació perquè no es poden concretar unes noves dates de realització.
- 35 museus (58%) recalquen la cancel·lació o l'ajornament de visites i activitats per al públic escolar, que no es podran fer fins els cursos següent (setembre o octubre), quan sens dubte representen un segment molt important de públic en els museus.

En dos casos s'han hagut de cancel·lar les inauguracions de les reformes de les exposicions permanents (Thermalia. Museu de Caldes de Montbui i el Museu de la Conca de Barberà).

Uns 17 museus (28%) dels museus ho ha ajornat o cancel·lat tot.

5 museus (8%) comenta que han hagut d'interrompre els treballs de documentació i conservació de les col·leccions.

És important assenyalar els museus que declaren que han fet un ERTO que afecta a tota la plantilla (Museu del Joguet de Catalunya, Fundació Joan Miró, Museu Diocesà de Tarragona i Museu de la Xocolata), o bé a les empreses de serveis educatius (Museu d'Història de Sabadell, Museu de les Mines de Cercs, Museu de Gavà i Museu de l'Hospitalet). També hi ha coneixement dels ERTOS de la Fundació Antoni Tàpies, del Teatre-Museu Dalí i del Museu Pau Casals.

Un punt positiu és que part dels museus (33%) estan utilitzant el teletreball per a difondre continguts de diferents funcions que els són pròpies, no només les més públiques (visites virtuals pel museu, continguts educatius, etc.), sinó també les tasques més internes del museu (informació sobre les col·leccions, restauracions, etc.).

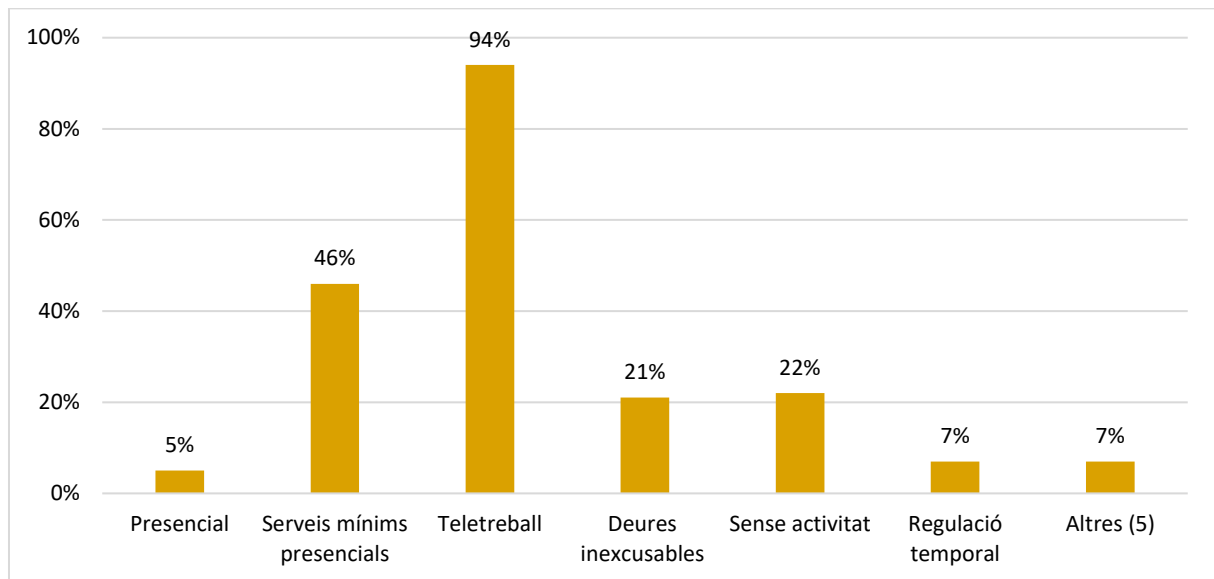
Només 3 museus (5%) esmenten problemes de neteja, manteniment i vigilància dels edificis (Museu de la Pesca de Palamós, el Museu Diocesà de Solsona i Museu d'Art de Cerdanyola).

Finalment, 6 museus (10 %) parlen de l'afectació econòmica. En concret el Museu de les Mines de Cercs utilitza l'expressió "tocat de mort" i el Museu del Càntir d'Argentona "conseqüències catastròfiques".

Respostes a les preguntes 9 a 12: Principals afectacions referents al personal

Pregunta 9. Del personal propi, mesures preses

Percentatge de museus que declaren tenir una afectació per a cadascun dels conceptes en relació al total (100%) de respostes rebudes⁵.

Pregunta 10. Del personal propi, afectació a nivell laboral

Aquest apartat complementa la pregunta anterior de mesures preses del personal propi. De les 99 respostes rebudes del formulari, un total de 74 museus l'han contestat. Les opcions són de resposta múltiple, de manera que hi ha museus que estan en diferents situacions a la vegada:

- 56 museus (76%) afirma que està fent teletreball. D'aquests, 41 centres (55%) diuen que ho fa tota la plantilla al complet, 5 (7%) que fa teletreball de forma parcial i 10 (14%) que només fa teletreball el personal directiu i tècnic, però no la resta de treballadors per diferents motius.

⁵ Altres: Permís retribuït, control periòdic de les instal·lacions i col·leccions, servei d'atenció telefònica, etc.

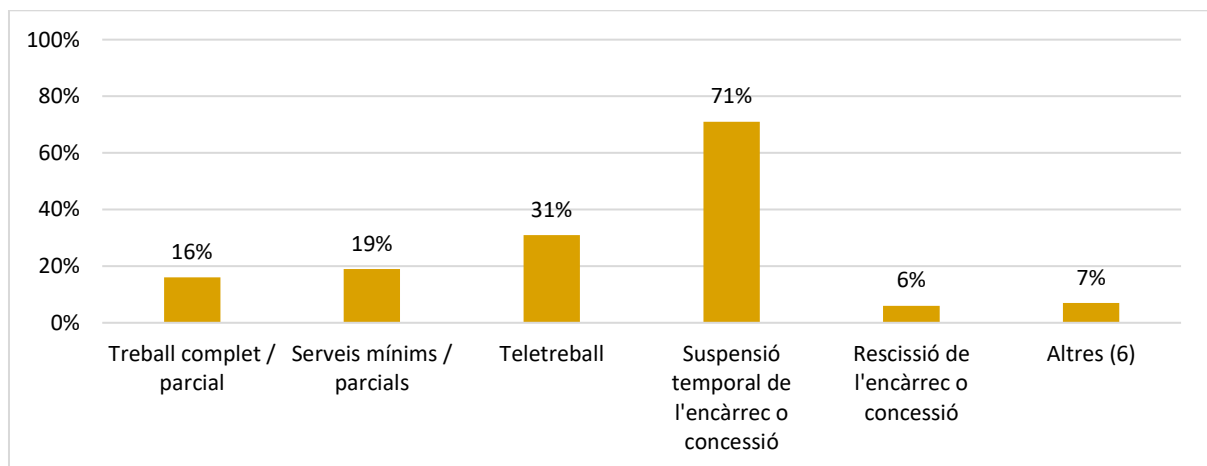

- 4 museus (5%) declaren que han fet un ERTO de la seva plantilla⁶:

Fundació Joan Miró	ERTO al 100 % de la plantilla. Reducció del 100 % de la jornada a tothom, excepte a 10 persones que realitzen un 30 % de la seva jornada teletreballant.
Museu del Joguet de Catalunya	La Fundació Museu del Joguet de Catalunya va presentar un ERTO per la totalitat de la plantilla el passat dia 14 de març.
Museu de la Xocolata	Una part del personal fa teletreball i els que no per la naturalesa de la seva feina, s'han vist afectats per un ERTO.
Museu Diocesà de Tarragona	Inclòs en un ERTO

- 5 que el personal està malalt (7%)
- 7 (9%) que tenen el personal d'atenció al públic i altres treballadors amb situació de deures inexcusables, permís retribuït o compensació d'hores.
- 14 que fan tasques de manteniment (19%)
- 1 compleix els serveis mínims del Decret del Govern (1%)
- 3 que no fan contractació laboral (4%)
- 2 que no fan cap activitat (3%)
- 7 diuen que no hi ha cap afectació (9%).
- 25 no especifiquen la seva resposta (34%).

Pregunta 11. Del personal extern, mesures preses

Percentatge de museus que declaren tenir una afectació per a cadascun dels conceptes en relació al total (100%) de respostes rebudes⁷.

⁶ També s'han comunicat els ERTOS de la Fundació Antoni Tàpies, del Teatre-Museu Dalí i del Museu Pau Casals.

⁷ Altres: redefinició de tasques per permetre el teletreball, ajornament d'encàrrecs, les empreses concessionàries han presentat un ERTO, etc.

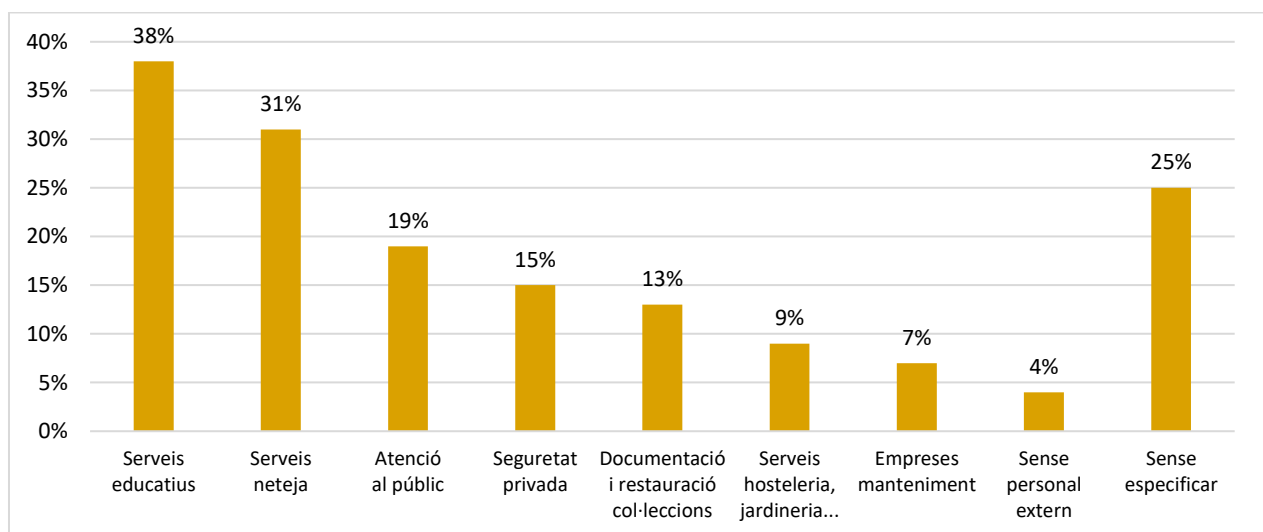
Pregunta 12. Del personal extern, afectació a nivell laboral

Aquesta pregunta serveix de camp d'observacions a la llista tancada de la pregunta anterior de mesures preses sobre el personal extern. L'han contestat 68 dels 99 museus que han enviat el formulari.

És una realitat que des de fa uns quants anys s'ha tendit a externalitzar els serveis dels museus, amb la idea d'estalviar despeses en contractació laboral de personal propi. Ara, aquesta crisi de salut pública ha posat damunt la taula la fragilitat laboral i econòmica d'aquesta pràctica, explotada fins a límits que no s'haguessin hagut de traspasar, almenys en algunes de les tasques dels museus, com ara les relacionades amb les col·leccions. Un museu descriu la situació actual "estrès de la gestió administrativa".

A continuació, es mostra el llistat d'àmbits externalitzats pels museus que han contestat, ordenats d'acord amb el nombre de vegades que han estat citats pels museus, i el percentatge en relació al nombre de respostes:

	Nombre de museus	% 68 de respostes	% 99 de respostes del formulari
Serveis educatius	26	38%	26%
Serveis de neteja	21	31%	21%
Atenció al públic	13	19%	13%
Seguretat privada	10	15%	10%
Documentació i restauració de les col·leccions	9	13%	9%
Serveis auxiliars: cafeteria, bar, restaurant, jardineria...	6	9%	6%
Empreses de manteniment	5	7%	5%
No tenen personal extern	3	4%	3%
Sense especificar	17	25%	17%

Serveis educatius i difusió:

És el sector més perjudicat i en el que més han afectat les suspensions temporals dels contractes. En pocs casos s'ha pogut reconduir la seva feina mitjançant el teletreball per preparar nous programes o propostes educatives o de divulgació, més en el cas de professionals autònoms que d'empreses. Finalment en 4 museus s'han produït ERTOS (Fundació Joan Miró, Museu d'Història de Sabadell, Museu de l'Hospitalet i Museu de Gavà).

	Nombre de museus	% 68 de respostes	% 99 de respostes del formulari
Serveis educatius. ERTO	3	4%	3%
Serveis educatius. Suspensió temporal	17	25%	17%
Serveis educatius. Teletreball	5	7%	5%

Serveis de neteja:

És la segona activitat més citada pels museus després dels serveis educatius. Tanmateix, la neteja ha continuat en funcionament a gairebé la totalitat dels museus, això sí, reduint les hores de dedicació al mínim o en menor mesura amb la suspensió temporal dels contractes. Només en 2 museus continua a temps complert (Museu de l'Hospitalet i Fundació Palau). En un cas s'ha prescindit dels seus serveis (Museu d'Art de Cerdanyola) i en un altre la pròpia empresa ha fet un ERTO (Fundació Joan Miró).

	Nombre de museus	% 68 de respostes	% 99 de respostes del formulari
Serveis de neteja. Treball complert	2	3%	2%
Serveis de neteja. Serveis mínims	12	18%	12%
Serveis de neteja. Suspensió temporal	6	9%	6%
Serveis de neteja. ERTO	1	1%	1%

Personal d'atenció al públic:

Està a un nivell semblant de perjudici que els serveis educatius i és que hi està molt relacionat. Aquí trobem tant el personal ubicat a la recepció com a les sales del museus. Aquest personal està majoritàriament en suspensió temporal de les seves tasques, si bé en un cas s'han fet un ERTO (Fundació Joan Miró) i en dos hi ha hagut una reducció d'hores (Museu d'Història de Barcelona-MUHBA i Museu Episcopal de Vic).

	Nombre de museus	% 68 de respostes	% 99 de respostes del formulari
Atenció públic. ERTO	1	1%	1%
Atenció públic. Suspensió temporal	10	15%	10%
Atenció públic. Serveis mínims	2	3%	2%

Seguretat privada:

Tot i que no tots els museus disposen d'empreses de seguretat privada, aquells que sí que en tenen no només les han mantingut, sinó que en algun cas han incrementat els seus serveis (Museu d'Arqueologia de Catalunya-Empúries). Podem dir que en general aquest sector no s'ha vist tan perjudicat, doncs es considera una necessitat prioritària reforçar la seguretat mentre duri el tancament de les instal·lacions museístiques.

	Nombre de museus	% 68 de respostes	% 99 de respostes del formulari
Seguretat privada. Treball complet	7	10%	7%
Seguretat privada. Serveis mínims	1	1%	1%
Seguretat privada. Suspensió temporal	1	1%	1%
Seguretat privada. Reforç del servei	1	1%	1%

Documentació i restauració de les col·leccions:

En aquest sector hi ha sobretot professionals autònoms, que en bona part han hagut d'aturar la feina o ajornar els seus encàrrecs. En alguns casos, se'ls ha redirigit la feina per treballar sobre col·leccions en línia o propostes de difusió online de les col·leccions.

	Nombre de museus	% 68 de respostes	% 99 de respostes del formulari
Documentació i restauració de col·leccions. Suspensió temporal	4	6%	4%
Documentació i restauració de col·leccions. Teletreball	7	10%	7%

Serveis auxiliars (cafeteria, bar, restaurant, jardineria...):

Tot i que aquests serveis de té poca presència en el conjunt d'equipaments museístics, en la majoria de respostes rebudes que en fan referència s'ha fet una suspensió temporal i en dues, ERTOS (Museu Nacional d'Art de Catalunya i Fundació Joan Miró).

	Nombre de museus	% 68 de respostes	% 99 de respostes del formulari
Servei de bar i/o restaurant. Suspensió temporal	2	3%	2%
Servei de bar i/o restaurant. ERTOS	2	3%	2%
Servei de jardineria. Suspensió temporal	2	3%	2%
Servei de climatització i energia	1	1%	1%

Empreses de manteniment:

En la majoria dels casos, les empreses de manteniment d'instal·lacions s'han mantingut en serveis mínims, si bé també hi ha hagut suspensions temporals dels contractes i un cas en el què s'ha continuat amb el 100% d'aquesta prestació (Museu d'Arqueologia de Catalunya).

	Nombre de museus	% 68 de respostes	% 99 de respostes del formulari
Empreses de manteniment. Suspensió temporal	1	1%	1%
Empreses de manteniment. Serveis mínims	3	4%	3%
Manteniment. Treball complert	1	1%	1%

Les empreses i professionals encarregades del manteniment de les pàgines webs no han vist afectada la seva activitat.

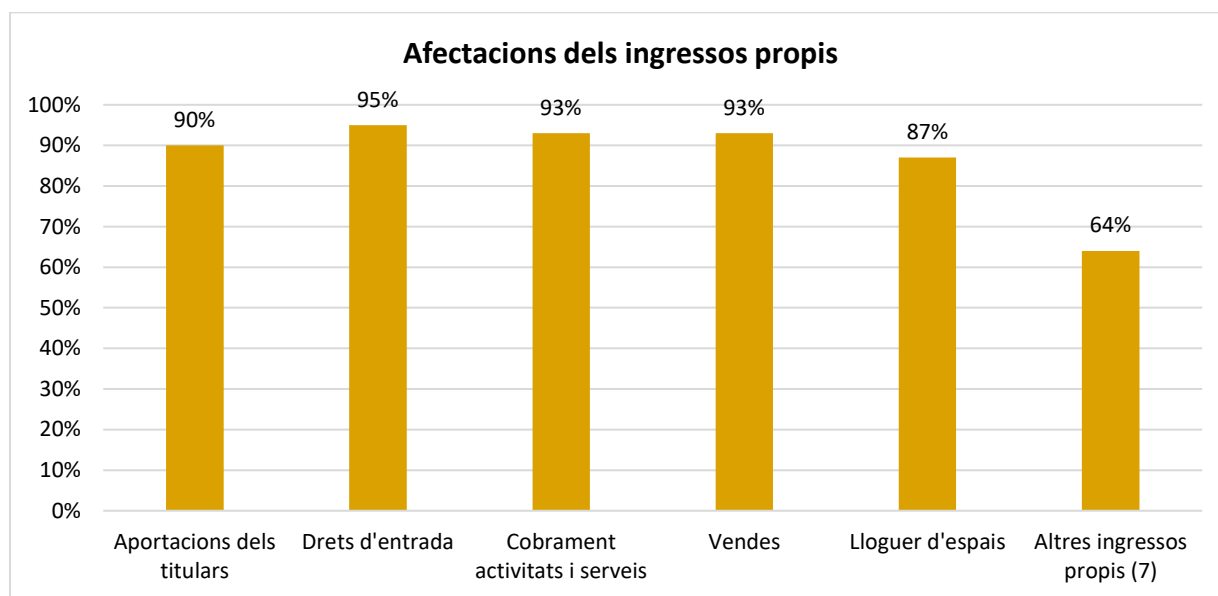
Finalment, 3 dels museus no disposen de personal extern (Museu d'Alcover, Museu de la Noguera i Thermalia. Museu de Caldes de Montbui), i 17 no han especificat els serveis de personal extern afectats.

Respostes a les preguntes 13 a 16. Principals afectacions en referència als ingressos del museu

La majoria de museus coincideixen en manifestar que encara és molt aviat per valorar l'afectació econòmica que tindrà aquesta situació, tant a nivell d'ingressos com de despeses. En qualsevol cas, dependrà del temps que s'allargui aquest període d'excepcionalitat i de l'impacte que tot plegat tingui sobre l'economia de la institució titular i altres fonts d'ingressos, que acabarà revertint òbviament en el museu. També caldrà veure la rapidesa i l'efectivitat de les mesures de contenció que s'apliquin per part de les administracions en els següents mesos.

A continuació es mostren les principals afectacions d'ingressos propis i externs que els museus han contestat en el formulari i en quina mesura o grau han estat afectats.

Preguntes 13 i 14. Dels ingressos propis

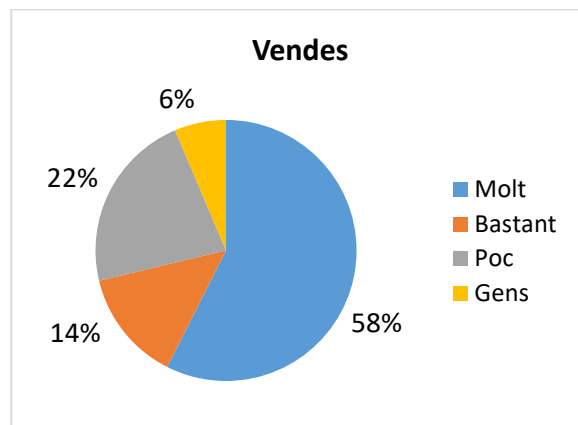
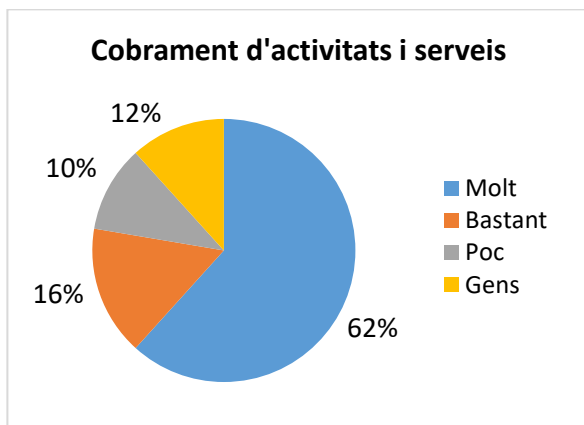
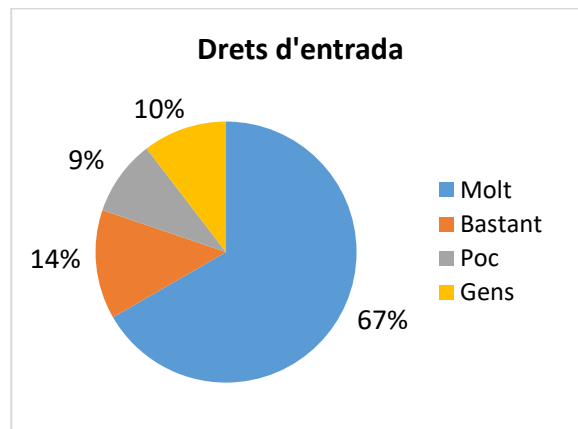
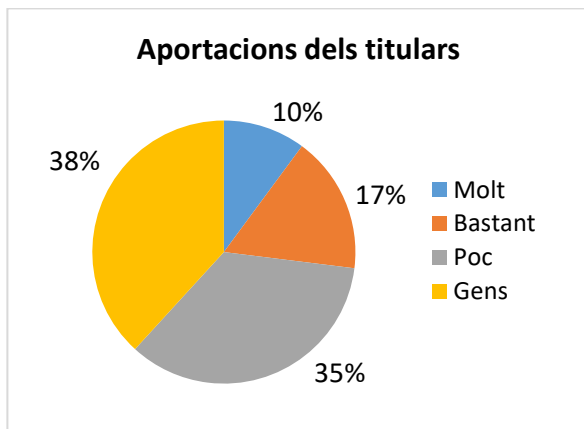
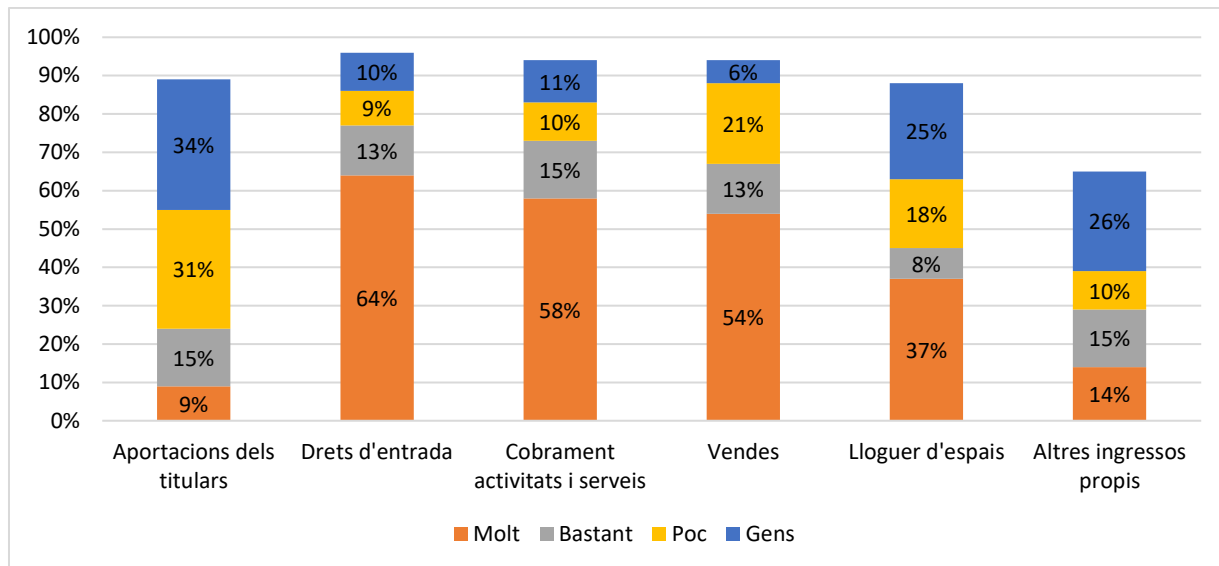

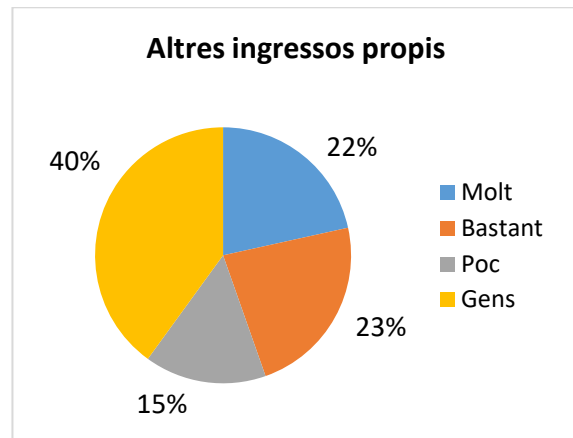
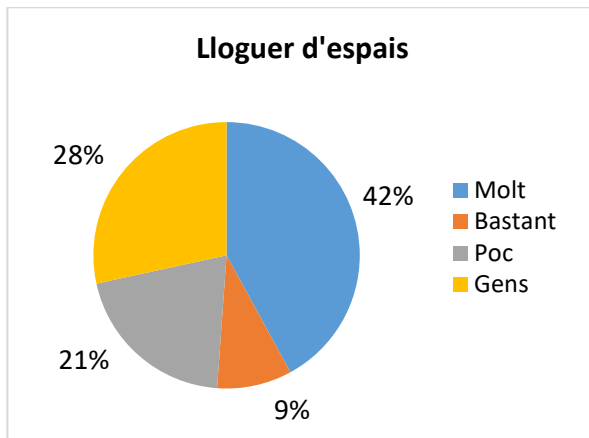
Percentatge de museus que declaren tenir afectacions per a cadascun dels conceptes d'ingressos propis en relació al total (100%) de respostes rebudes⁸.

⁸ Altres ingressos propis: cessió d'espais (sales d'actes, patis, etc.) que no són pròpiament lloguers, cànons del lloguer d'espais i de les empreses de serveis educatius, formació i taxes dels cursos que s'imparteixen, ajuts d'altres administracions per a la prestació de serveis, concessió del servei de cafeteria, drets d'imatges, socis i subscriptors de publicacions periòdiques en format paper, caixa de donacions al museu que es feien presencialment per part de particulars, convenis i encàrrecs a altres institucions per a desenvolupar projectes, exposicions coproduïdes o itinerants en negociació, venda d'electricitat a través de la central fotovoltaica pròpia, etc.

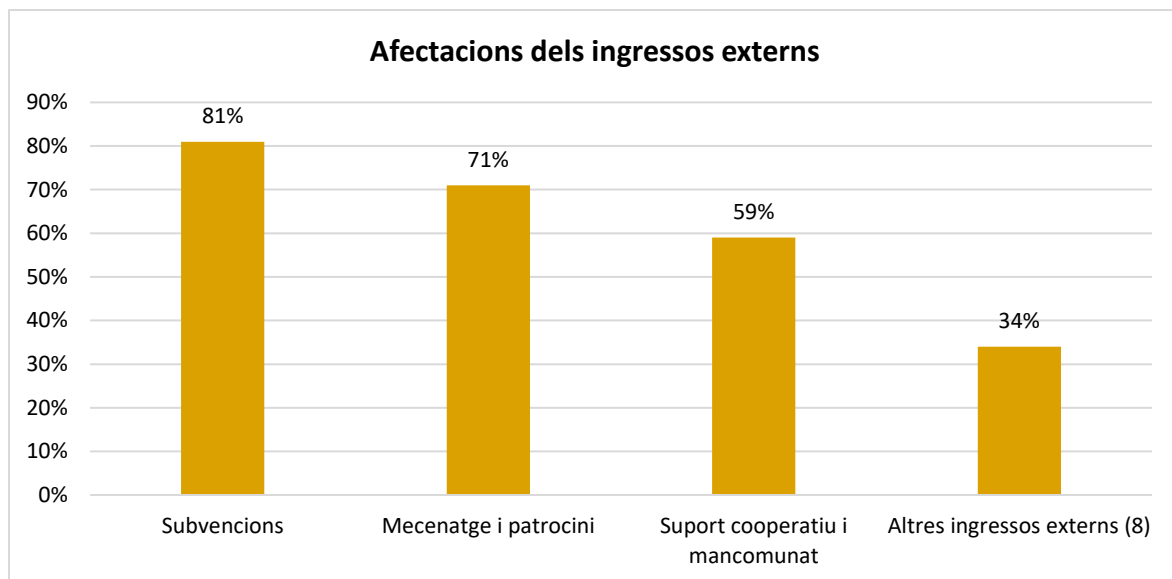

Grau d'afectació en els ingressos propis

Preguntes 15 i 16. Dels ingressos externs

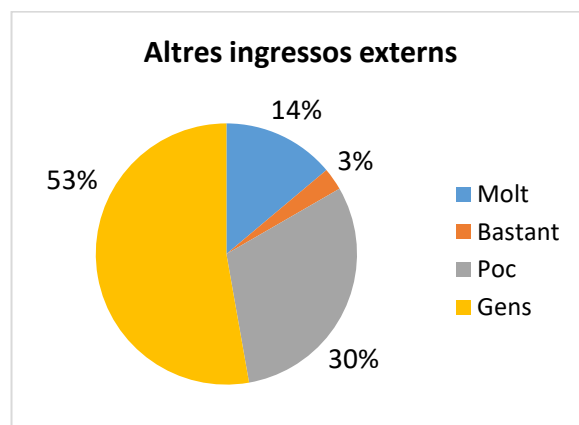
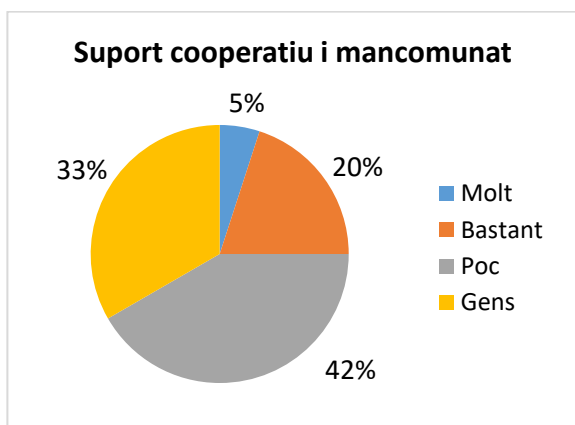
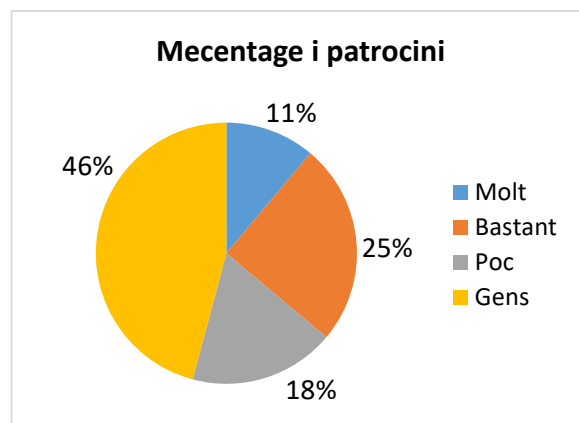
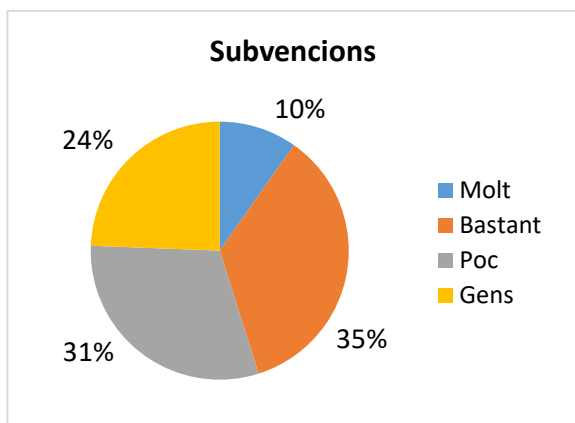
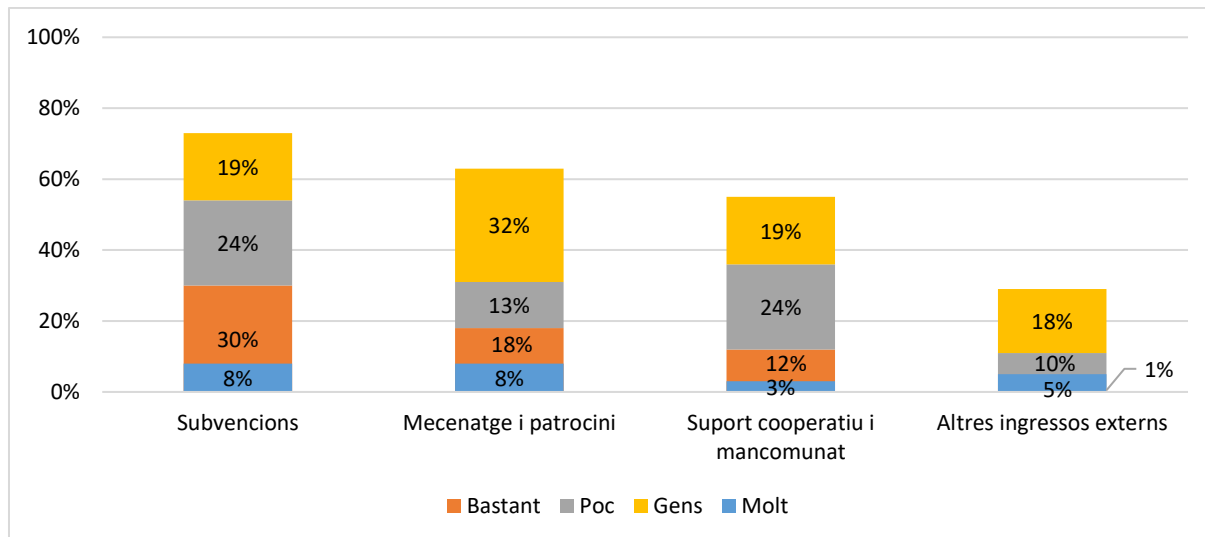

Percentatge de museus que declaren tenir afectacions per a cadascun dels conceptes d'ingressos externs en relació al total (100%) de respostes rebudes⁹.

⁹ Altres ingressos externs: ajornament de pagaments, aturada de subvencions, aportacions de les xarxes territorials, quotes d'amics dels museus, etc.

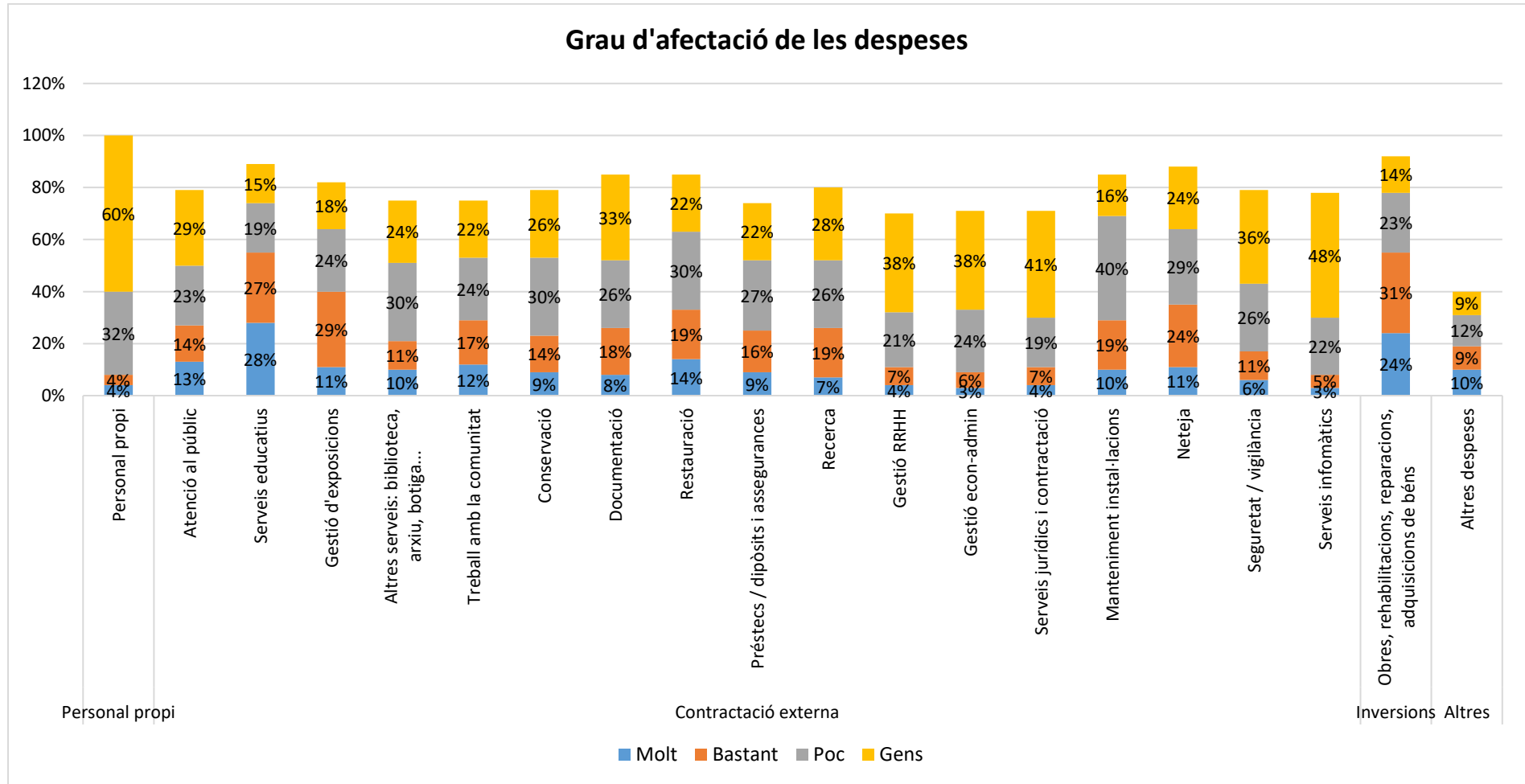

Grau d'afectació dels ingressos externs

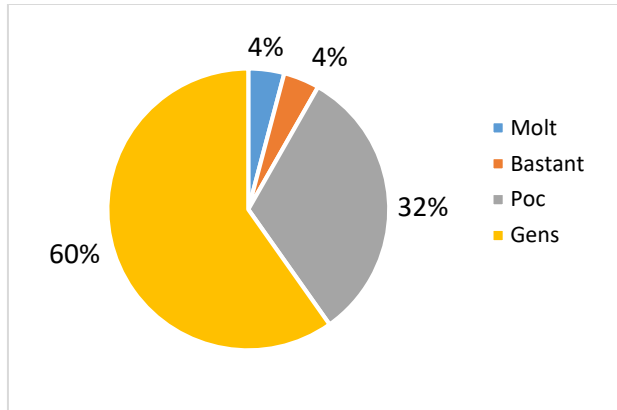

Respostes a les preguntes 17 a 21. Principals afectacions en referència a les despeses del museu

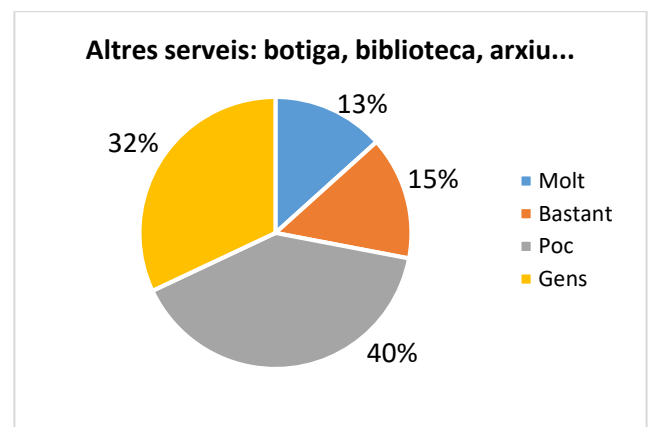
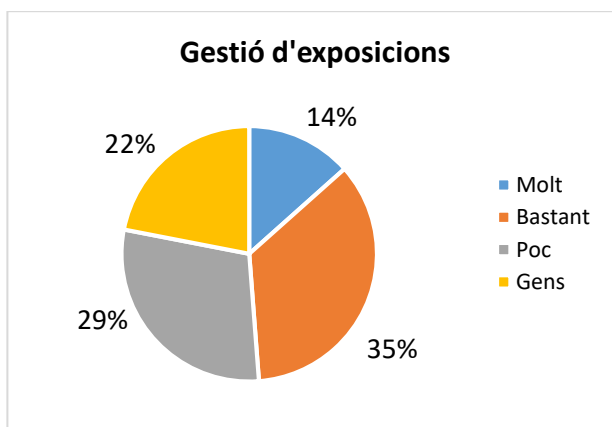
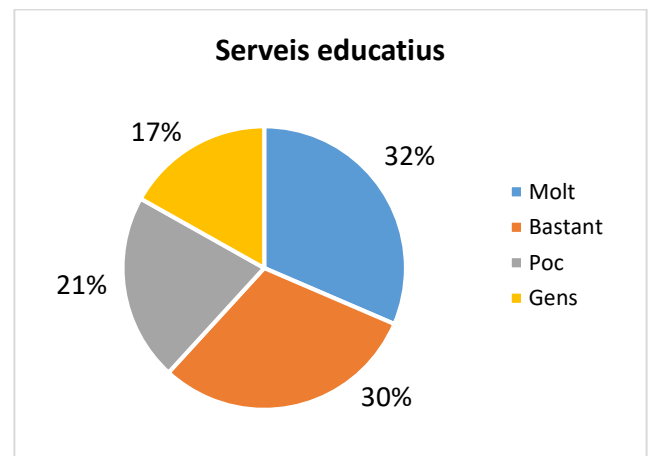
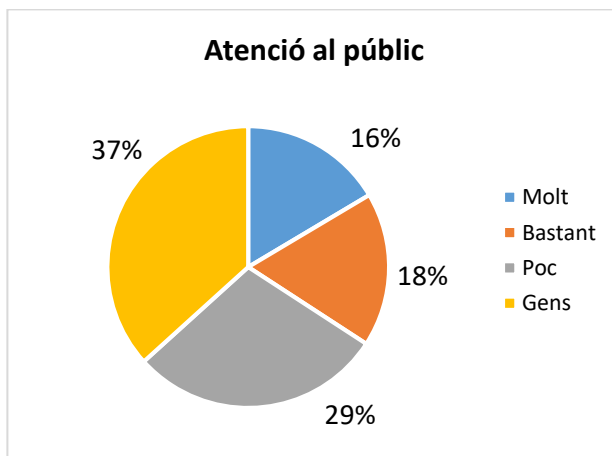

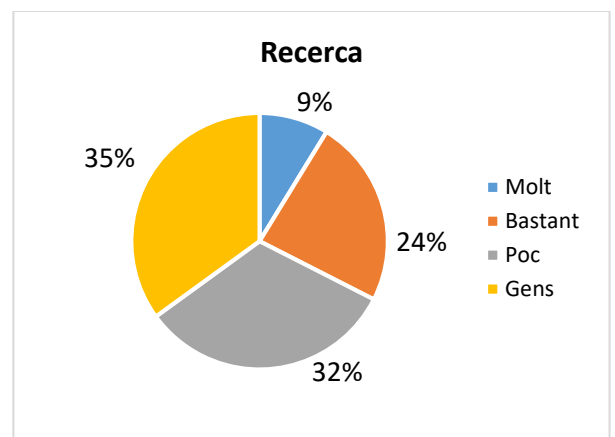
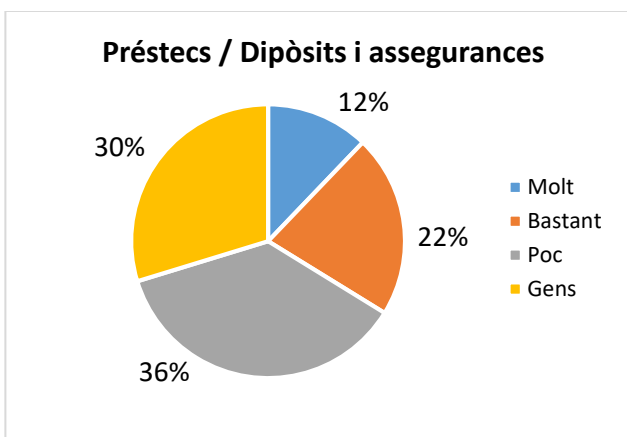
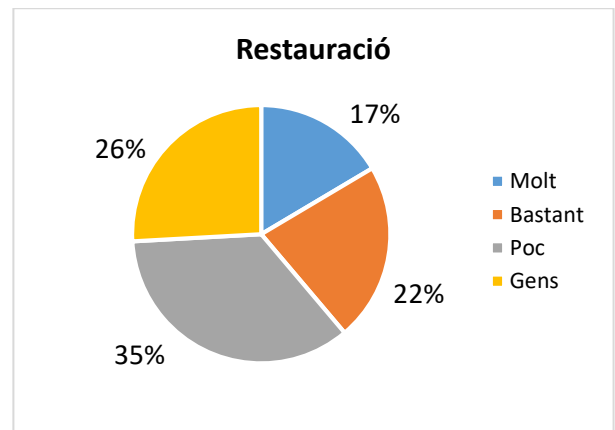
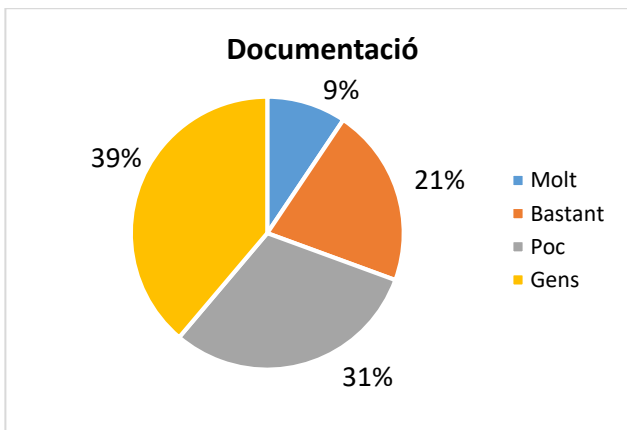
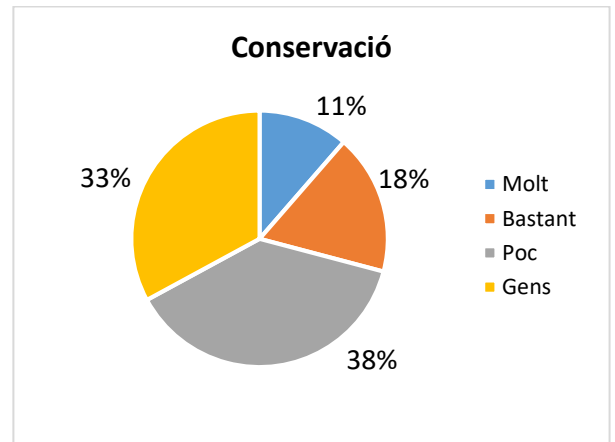
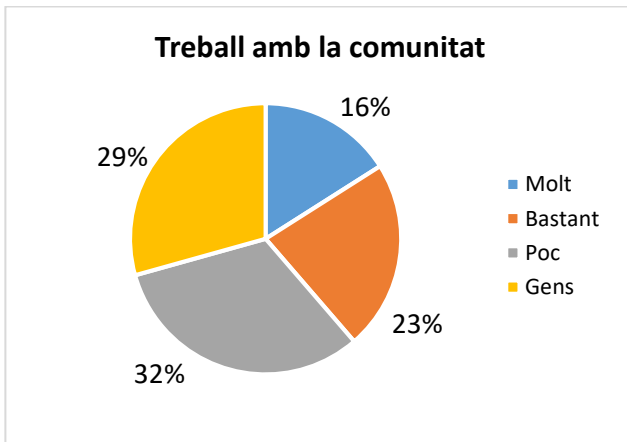

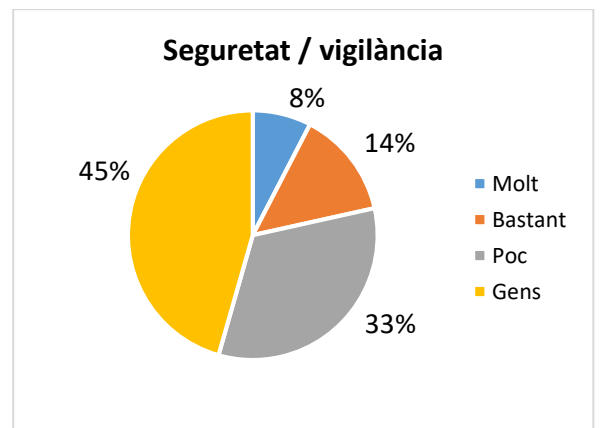
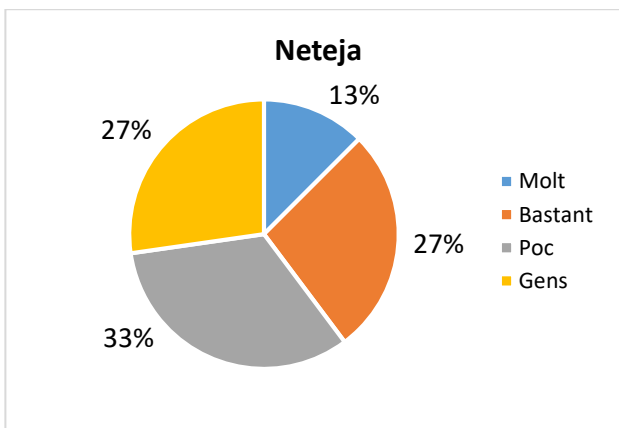
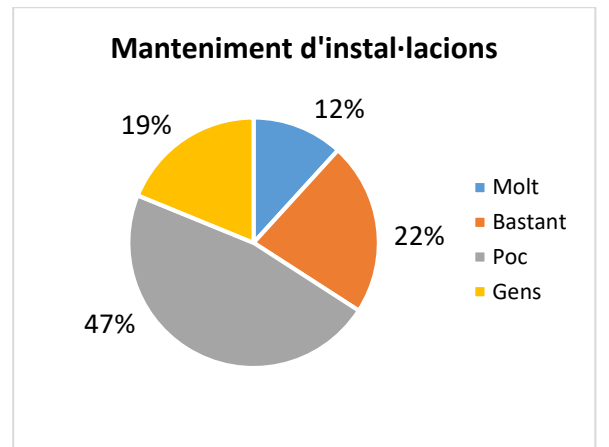
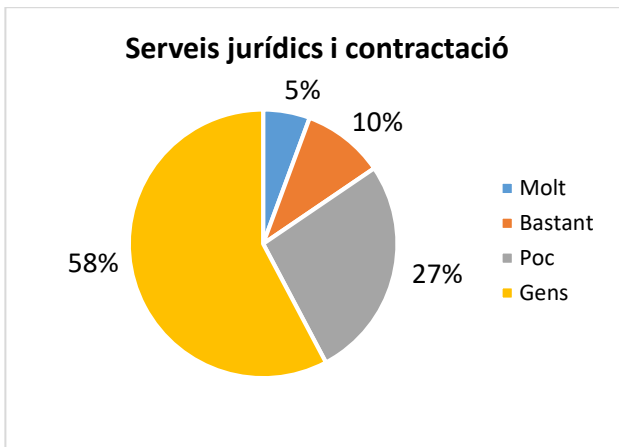
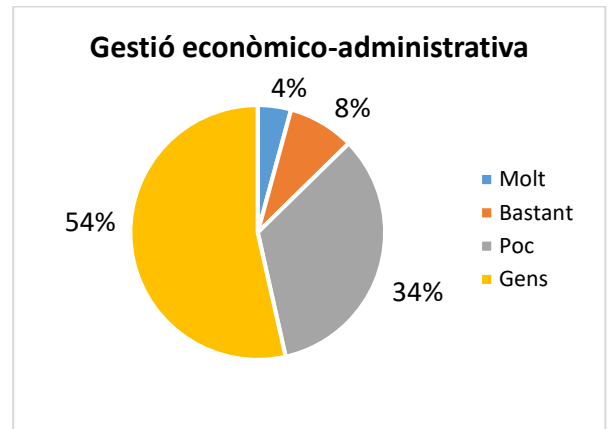
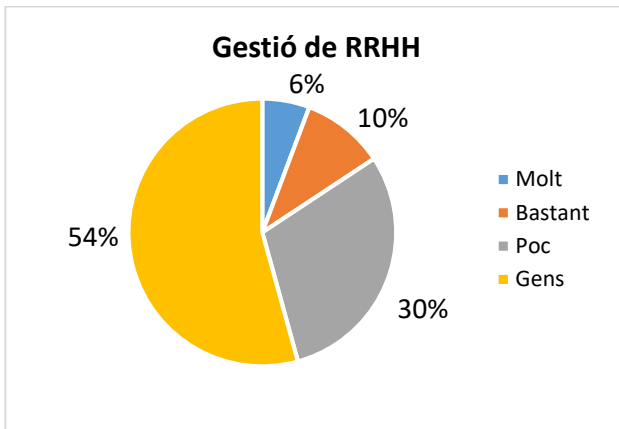
Pregunta 17. Grau d'afectació de la despesa sobre el personal propi

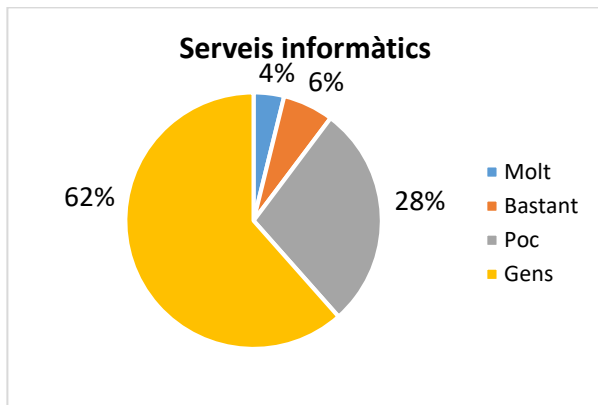

Pregunta 18. Grau d'afectació de la despesa sobre la contractació externa

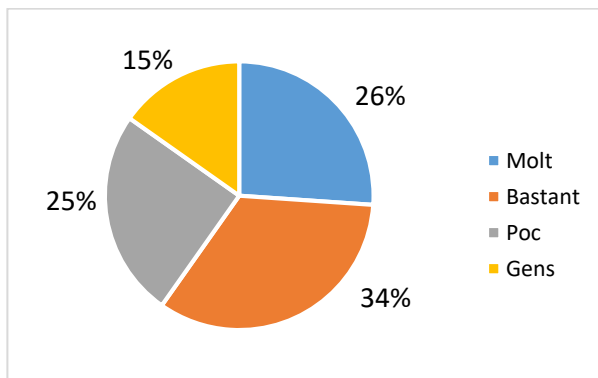

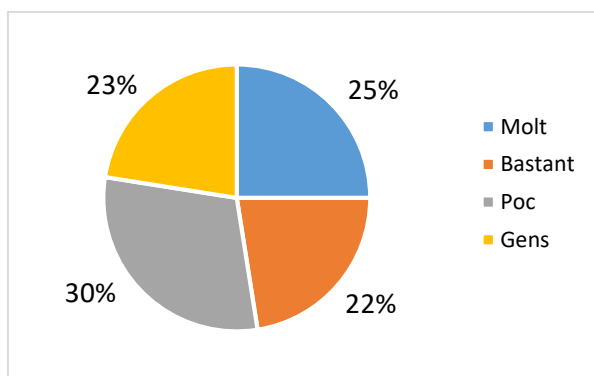

Pregunta 19. Grau d'afectació de la despesa sobre les inversions

Obres, rehabilitacions, reparacions,
adquisicions de béns...

Preguntes 20 i 21. Grau d'afectació d'altres despeses¹⁰

¹⁰ Reserves pressupostàries que hi havia previstes per a activitats, exposicions, projectes, difusió, recerca, per a l'adquisició d'edificis i col·leccions (Museu d'Història de Cambrils amb el Museu Agrícola de Cambrils), o per a la reforma i millora de les instal·lacions (restauració de les teulades del MAC-Barcelona amb ajut FEDER, instal·lació d'un ascensor a Empúries) i que potser ara es destinen ara a altres finalitats; presència en fires i altres esdeveniments; despeses de personal contractat pel SOC per a fer tasques de suport als museus; etc.

Respostes a les preguntes 23 a 24: Altres informacions

Pregunta 23. Primeres mesures de suport demandades a les administracions

De les 99 respostes del formulari que s'han rebut, un total de 88 museus han contestat la pregunta de "Quines primeres mesures de suport demanaries a les administracions?"

Les principals demandes fetes per aquests museus es poden resumir en els següents conceptes, ordenats per la seva importància (nombre de vegades que apareixen com a sol·licituds per part dels museus):

	Nombre de Museus que ho demanen	% sobre les 88 respostes d'aquest apartat	% sobre les 99 respostes del formulari
Ajuts econòmics	48	55%	49%
Subvencions	35	40%	35%
Contractació	9	10%	9%
Difusió/visibilitat	7	8%	7%
Formació	5	6%	5%
Conservació preventiva	4	5%	4%
Seguretat	2	2%	2%
<i>Altres</i>	<i>10</i>	<i>11%</i>	<i>10%</i>

Ajuts econòmics:

És la principal preocupació dels museus (55%), conjuntament amb l'afectació econòmica i laboral dels professionals i empreses dependents de les activitats i gestió dels museus:

- Mantenir els pressupostos i les aportacions econòmiques previstes. Que no hi hagi retallades.
- Crear ajuts per compensar les pèrdues dels "no ingressos" provocades pel tancament de museus.
- Impulsar la creació d'un "Fons nacional de rescat i ajut als museus" amb aportacions de fundacions i empreses privades.
- Suport al sector de les indústries culturals vinculades als museus. Petita empresa i autònoms.
- Augmentar les inversions en entorns informàtics i digitals.

Subvencions:

La segona gran preocupació dels museus (40%) és no poder disposar de les subvencions adjudicades o no saber com les poden gestionar quan s'han justificat per activitats que de moment no es poden realitzar. Per això sol·liciten que:

- No es retallin ni es paralitzin les subvencions concedides o en procés de concessió.
- S'agilitzin els pagaments per fer front a l'aturada d'ingressos actuals.
- Es flexibilitzin els terminis i les justificacions. Alguns parlen de moratòries fins al proper any.
- S'augmentin les dotacions de les subvencions.
- Es creïn subvencions especials per emergències com el Covid-19.
- S'obri una nova línia de suport al desenvolupament projectes digitals on-line.
- Que s'impulsin els FEDER per als museus (M. d'Història de Cerdanyola Ca n'Oliver).

Contractació:

Un 10% dels museus demanen:

- Elasticitat en els terminis de contractació per fer les tasques pressupostades.
- Manteniment dels serveis externalitzats, és a dir, que s'aprovin les mesures més adients per protegir les empreses de serveis que són especialment estratègiques per al museu (serveis d'atenció al públic, de serveis educatius...).
- Facilitar la contractació. Poder fer contractació directa per tasques puntuals.

Difusió/visibilitat:

Aquest tema preocupa als museus (8%) de cara a la reobertura dels equipaments al públic. Hi ha una especial angoixa per saber quan i com es recuperarà el nombre de visitants d'abans del tancament, sobretot pel què fa al visitant turista. En aquest sentit, demanen:

- Ajudes per impulsar la difusió d'activitats i visites per després del confinament.
- Propostes que involucrin els grans mitjans de comunicació per facilitar la difusió i la visibilitat dels museus.
- Focalitzar l'atenció en la captació de públic local, potser més fàcil de recuperar.

Formació:

És evident la urgència amb la qual els treballadors dels museus (com els la resta de sectors) s'han vist obligats a modificar i adaptar els seus hàbits de treball. Un 6% de les respostes sol·liciten:

- Potenciar la formació del personal en teletreball
- Facilitar la formació en gestió en línia i la comunicació virtual i/o telemàtica

Conservació preventiva:

Un 5% dels museus demanen:

- Elaborar un manual de gestió de conservació preventiva en casos d'emergència.
- Indicacions o manual de control d'infecció de les col·leccions.

Seguretat:

El 2% dels museus destaquen la necessitat:

- D'elaborar un protocol de seguretat pels períodes de crisi, sobretot els que impliquen que els museus hagin d'estar tancats.
- De saber com gestionar la col·laboració amb els cossos de seguretat, Mossos d'Esquadra o policies locals.

Altres:

Finalment, un 11% dels museus recullen altres demandes a tenir en compte:

- No aturar els programes de suport a la documentació, conservació i preventiva de col·leccions.
- Garantir el manteniment de les activitats previstes als museus per aquest any
- Ajudar a la gestió del personal que no pot fer teletreball, com ara el personal de consergeria i d'atenció al públic que durant el temps de confinament no poden fer les hores que els correspon al seu lloc de treball.
- Dotar als museus d'equips informàtics i altres recursos que ajudin en situacions com aquesta.
- Alleugerir els sistemes, ordenances i instruccions administratives i jurídiques que ofeguen o carreguen la gestió dels museus.
- Creure i difondre cara a fora que la cultura és un servei bàsic.

- Fomentar, organitzar i coordinar trobades dels professionals del sector per reflexionar sobre el paper dels museus, compartir les reflexions i els dubtes que s'estan generant, també amb institucions de fora del país.
- Mantenir les línies de suport econòmic però potser caldrà canviar el destí d'aquests diners
- Afavorir la introducció de programes d'innovació.
- Actituds creatives i innovadores
- Activar la recerca amb universitats i centres de recerca
- Mancomunar recursos humans pel territori.

Pregunta 24. Altres informacions o comentaris

Els museus agraeixen que la Direcció General segueixi treballant pels museus de Catalunya en aquests moments i que s'hagi tramès aquest formulari per fer el seguiment de la situació dels museus, de cara a establir estratègies de contenció.

L'impacte d'aquesta crisi sobre els museus és i serà molt gran. Tanmateix, molts equipaments coincideixen en dir que **encara és molt aviat per avaluar realment les afectacions**, sobretot econòmiques i de personal. Molts no han pogut contestar algunes de les qüestions plantejades amb la precisió que voldrien, ja que a hores d'ara no disposen d'informació.

En aquest sentit, plantegen la **necessitat de repetir el formulari més endavant**, ja que l'escenari pot variar i agreujar-se setmana a setmana (quan els museus reobrin les portes, a finals d'any per avaluar de forma més certa les afectacions, etc.) o bé organitzar, un cop s'hagi acabat el confinament, una **jornada de reflexió professional** sobre la situació a la qual s'haurà d'enfrontar el sector i per concretar les mesures que es necessiten de les administracions.

La crisi posa de manifest la fragilitat econòmica de molts dels museus i institucions culturals del país i s'ha de veure com una ocasió per reflexionar en aquest sentit i, més enllà, de com els museus es poden adaptar als contextos de crisis, que seran reiterats, per evitar que l'impacte de futur sigui encara més gran.

Els equips dels museus demanen tenir el **suport i la presència activa de les administracions**, amb una actitud creativa i innovadora de col·laboració. Lamenten que aquesta situació pugui dur a noves retallades en cultura, tot just quan ara s'havia començat a superar la darrera crisi econòmica. Al contrari, necessiten que es mantinguin i que fins i tot s'incrementin els pressupostos destinats a Cultura.

D'una banda, els museus nacionals sol·liciten que, d'acord amb el *Pla de Museus de Catalunya. Museus 2030*, s'implementi un **programa específic de promoció i suport als museus nacionals** com a institucions de capçalera del sistema museístic nacional.

De l'altra, els museus de titularitat municipal remarquen que és important **no deixar tot el pes de la sortida de la crisi als ajuntaments** (tal i com va passar en la crisi del 2008), sinó que les mesures i ajuts només seran efectius amb un pla que inclogui a tots els agents implicats en la gestió patrimonial: Generalitat, diputacions, ajuntaments i altres organismes públics. De no ser així, si el descens econòmic recau únicament sobre els ajuntaments, els museus es veuran obligats a redimensionar no només les activitats, sinó també plantilla i evidentment a centrar-se en aquells àmbits que ofereixen recursos econòmics. Per tant, altres tasques internes com la documentació, la conservació preventiva, la restauració, la recerca o el suport territorial restaran en segon terme.

Els museus ja donen per perdut el curs escolar i saben que la represa serà molt complicada, costarà temps tornar a una certa normalitat. També els preocupa la **incertesa que plana sobre el sector**. No se sap com avançarà tot plegat, quan es podran reobrir els centres, com es gestionarà el DIM 2020, etc.

El pitjor de tot és el tancament físic de les exposicions i la suspensió de totes les activitats amb el que comporta de **distanciament dels usuaris**. Sense afluència de públic en els propers mesos ni possibilitat de fer activitats és pràcticament impossible generar ingressos propis. Tampoc se sap quan es recuperarà el nivell de freqüentació de visitants d'abans d'aquesta crisi.

Més enllà de les conseqüències econòmiques, caldrà veure també les **afectacions emocionals i els canvis d'hàbits culturals** dels ciutadans. Sens dubte, hi haurà un cert temor a freqüentar espais públics, com són els museus.

Finalment, caldrà avaluar l'**impacte de l'estratègia digital** que molts museus s'han vist empesos a potenciar durant aquest confinament de forma més o menys improvisada. Precisament, l'estratègia digital per un equipament cultural ha de ser una **eina bàsica i imprescindible**, i no un mitjà casual, fortuït, a utilitzar quan el sector museístic es veu immers en una situació adversa. En aquest sentit, gran part dels museus manifesten tenir molt poc o cap coneixement en l'ús de les TIC, gestió web o xarxes socials, a més de no disposar dels recursos materials, tècnics i humans per a desenvolupar correctament campanyes de comunicació efectives en l'entorn digital. Molts s'han hagut de reinventar amb eines precàries.